

Історичний еккурс в історію міжнародної економічної діяльності

В усі часи людям було цікаво знати, як живуть інші народи: як одягаються, які мають житла, чим харчуються, яких традицій та звичаїв дотримуються, якими ресурсами і ремеслами володіють, які товари виробляють. Ця притаманна кожній людині цікавість та природна схильність до подорожей спонукала перших відчайдух-мандрівників, незважаючи на безліч небезпек, покинути родинне лоно і зазирнути в такий незнаний, але привабливий світ інших культур. Кожна подібна розвідка сповнювала людей незабутніми враженнями, розширювала світогляд, збагачувала досвідом і звичайно ж придбаними в далеких краях матеріальними благами: предметами побуту, прикрасами тощо. Можливо, саме так зародилася Міжнародна економічна діяльність – один із найдавніших видів людської діяльності.

За даними археологічних досліджень, початком міжнародного обміну товарами, ресурсами, технологічними досягненнями можна вважати міжплеменні обміни верхнього палеоліту. Трохи згодом, у неолітичну епоху, виникли торгові зв'язки між першими містами-державами. Поступово ці зв'язки вдосконалювалися й урізноманітнювалися, що призвело до утворення стійких торгово-фінансових потоків між цивілізаційними центрами Стародавнього Світу. Історичні джерела доносять до нас величезні масштаби міжнародної економічної взаємодії часів Шумеру і Вавилону, Єгипту і Крито-Мікенської цивілізації, античних міст Греції та Риму, раннього Середньовіччя та Епохи Відродження.

І нині, в межах усієї акваторії Середземного моря, ніби з глибин віків, дайвери піднімають на поверхню залишки єгипетських, фінікійських, грецьких і римських торгових суден, наповнених товарами, що походять з усіх куточків давньої ойкумени. Скажімо, господарі морів фінікійці (X-IV ст. до н.е.) привозили на ринки міст Близького Сходу, Єгипту, Північної Африки, Малої Азії, Греції безліч готових товарів та сировини з таких віддалених країв як Скандинавія, Британські острови, Прибалтика, Північне Причорномор'я, Кавказ.

Мореплавці і торговці тих часів, не маючи мобільних телефонів, комп'ютерів та Інтернету, були дуже добре обізнані з кон'юктурою міжнародного ринку, виявляли себе вправними мандрівниками і бізнесменами, маркетологами і менеджерами, логістами і фінансистами. Вони прекрасно розуміли, в чому полягає вигода міжнародної економічної взаємодії, володіли та на практиці успішно застосовували всі ті принципи міжнародної торгівлі, які значно пізніше описали і представили у вигляді теорій класики економічної науки Адам Сміт і Давид Рікардо.

Ось так поступово, впродовж тривалого часу, в результаті щоденної праці і набутого досвіду багатьох поколінь на основі спеціалізації виробництва товарів і послуг міжнародна економічна діяльність трансформувалась у струнку систему економічної взаємодії планетарного масштабу. У цій глобальній системі взаємна економічна

залежність та взаємодоповнюваність країн настільки поглибилися, що жодна держава світу, навіть найпотужніша, не може у повному обсязі забезпечити задоволення своїх економічних потреб та національних інтересів без участі в системі міжнародної кооперації. Беручи активну участь у глобальних чи регіональних інтеграційних об'єднаннях, більшість держав світу забезпечують собі найвигідніші позиції в умовах глобальної конкуренції, що у свою чергу оптимізує та робить більш досконалою і раціональною світову систему господарювання.

У цих умовах дипломатичні зносини між країнами перестали бути утаємниченою сферою діяльності політиків і стали надбанням найширшого кола ділових людей: від президентів до приватних підприємців, які кожен на своєму рівні проводять економічні переговори, укладають угоди та контракти з зарубіжними партнерами, обстоюючи національні інтереси своїх держав і народів. Цей вид міжнародної економічної діяльності нині набув великого поширення і отримав назву «економічна дипломатія», основне завдання якої полягає у всебічній підтримці національних виробників та експортерів на зовнішніх ринках та забезпечення при цьому належного рівня економічної безпеки країн.

Особливо треба відзначити роль науково-технічного прогресу у формуванні сучасної моделі міжнародної економічної діяльності. Стрімкий розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій, інших засобів зв'язку та передачі інформації, безпрецедентна модернізація транспортної галузі, інтернаціоналізація багатьох сфер суспільного життя, перехід більшості країн світу до моделі експортно-орієнтованих економік – ці та інші фактори відкривають перед країнами найширші можливості для зростання та підвищення рівня і якості життя своїх громадян. Міжнародна електронна комерція стає повноправним учасником зовнішньоекономічних операцій на світовому ринку, а здатність до інноваційної діяльності – основною конкурентною перевагою зовнішньоекономічної діяльності.

Усі ці чинники ставлять високі вимоги до підготовки фахівців з міжнародної економічної діяльності. Сучасний економіст-міжнародник для того, щоб бути успішним і корисним своїй державі, своєму народу, має володіти кількома іноземними мовами, базою економічних і політико-дипломатичних знань, математичними методами фінансово-економічного аналізу та статистики, технологічними засобами накопичення, систематизації і передачі інформації. Врешті, бути ерудованою, культурною, всебічно розвиненою і комунікабельною людиною.

Час невпинно йде, змінюються технічні засоби, вподобання людей, асортимент продукції, попит та методи його задоволення. Але міжнародна економічна діяльність була, є і буде актуальною з огляду на те, що її об'єктом і суб'єктом завжди є Людина, її інтереси, найповніше задоволення її потреб, бажань і устремлінь. Основною ж метою міжнародної економіки є найефективніше застосування творчого і підприємницького потенціалу як окремої особистості, так і цілих націй, а в підсумку – загальноцивілізаційний поступ, благополуччя і процвітання усього людства.